

Česká bioklimatologická společnost z. s.,

Sekretariát: Zemědělská 1, 613 00 Brno

I n f o r m a č n í z p r a v o d a j

pro členy Spolku

č. 46

Praha, prosinec 2016

Sestavil: RNDr. Jaroslav Střeščík, CSc.

ISSN 1212-3420

Vážené dámy a vážení pánové,

opět se připravujeme na přijetí nového roku a s tím souvisí i zhodnocení tohoto. Jaký byl rok 2016 pro naši Společnost. Dalo by se s ohledem na naše aktivity říci, že nijak výjimečný. Z hlediska odborné náplně to jednoznačně platí, ovšem z hlediska právního, dochází k zásadní změně.

Tak jako všechny odborné společnosti, i ta naše musí do konce tohoto roku naplnit znění nového Občanského zákoníku, kdy název společnosti musí obsahovat slova „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo „z.s.“. Jak je známo, některým z nás se toto označení, tedy „spolek“, nelíbí, ale musíme se nařízení podvolit. Jak jsme s mnohými z vás jednali, zůstaneme u původního názvu s tím, že bude za názvem naší společnosti uvedeno z.s. Zde je také nutné uvést, že se mění sídlo naší Společnosti, kterým je od 1. ledna 2017 Zemědělská 1, 613 00 Brno.

Přechodem na adresu Mendelovy univerzity se v určitém pohledu vracíme ke kořenům založení naší Společnosti, jejímž prvním předsedou byl prof. Ing. Dr. Václav Novák, DrSc. 30. března 2017 si na semináři organizovaném na Mendelově univerzitě vzpomeneme padesát let od jeho úmrtí.

V roce 2016 jsme dokázali zorganizovat nebo se organizačně podílet na čtyřech konferencích. S velkým zájmem a odezvou se setkala konference s mezinárodní účastí „Půdní a zemědělské sucho“. Jistě, že průběh počasí v posledních letech není zcela příznivý a výskyty sucha jsou časté, navíc rok 2015 byl mimořádně suchý. Takže zvolené téma bylo aktuální. Dalším kladem konference bylo sestavení programu, kdy potom v diskusích se hovořilo o potřebě celkového přístupu k řešení sucha. Místo konání konference bylo účastníky také uvítáno. Kutná Hora dává velké možnosti kulturního využití, takže prohlídka města s výkladem přispěla ke kladnému hodnocení. Také spolupráce s firmou pana S. Rudolfského Vinné sklěpy Kutná Hora, s. r. o. byla přínosem. Sborník z konference je na naší webové stránce.

Podíleli jsme se, jako každý rok, na organizování konference „Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí“, která se konala ve dnech 17.–19. května 2016, jen ne jak tradičně v Úpici, ale v obci Zlích u České Skalice. Další konference s naší organizační

účasti se konala v Hradci Králové 20. října s názvem „Úloha zeleně v mikroklimatu města“. Zastoupení naší Společnosti bylo i v odborném programu, protože jsme prezentovali výsledky několikaletých měření v Hradci. V tradici pokračovala i konference „Aktuální otázky bioklimatologie zvířat 2016“, jako vždy s vysokou účastí slovenských kolegů.

Jak z přehledu vyplývá, naše předsevzetí pro rok 2016 jsme splnili. Také při společném prosincovém jednání výborů naší a slovenské Společnosti jsme připravili plán akcí na rok 2017. Po ujasnění možné spolupráce s polskými kolegy budete všichni informováni.

Vážené dámy a vážení pánové, vstoupili jsme do druhé padesátky existence naší Společnosti, věřím, že i rok 2017 bude úspěšným pokračováním v této činnosti. Děkuji vám za vaši aktivitu a podporu naší Společnosti. Do roku 2017 vám všem přeji jménem našeho výboru splnění všech vašich předsevzetí, hodně energie a pevné zdraví.

Jaroslav Rožnovský

Činnost ČBkS, z. s., v roce 2017

Činnost ČBkS, z. s., bude i v roce 2017 částečně financována státem prostřednictvím Rady vědeckých společností, složky Akademie věd, formou dotace jednotlivých projektů. Těžištěm činnosti Společnosti budou tedy následující projekty:

Projekt **I/17** – Vydání Zpravodaje č. 47 pro členy ČBkS, z.s., odborného informativně-organizačního obsahu v hraničním vědním oboru bioklimatologie všech tří skupin – člověka, rostlin a zvířat – v nákladu 60 výtisků o rozsahu cca 20 stran. Zpracovatelem projektu je RNDr. Jaroslav Střeščík, CSc.

Projekt **II/17** – Pořádání pravidelné, v pořadí již 38. konference „Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí“. Konference se bude konat v chatě Horalka v obci Sněžné pod Orlickými horami, kde bude zajištěno též ubytování. Termín konference je 16. – 18. května 2017. Zpracovatelkou a realizátorkou projektu je RNDr. Eva Marková, CSc. Informace a přihlášky: mullerova@obsupice.cz. Podrobnější informace budou na www stránkách <http://www.obsupice.cz> -> seminář, kde bude i elektronický formulář přihlášky, informace bude též na stránkách <http://www.cbks.cz>. Přihlášku i s abstraktem bude nutno poslat do 28. 2. 2017.

Projekt **III/17** – Pořádání konference „Vegetační mrazy“. Konference se bude konat na konci března 2017 nejpravděpodobněji v Olomouci (přesné místo a termín je zatím v jednání). Zpracovatelem a realizátorem projektu je RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., e-mail: roznovsky@chmi.cz , telefon 541 421 020, 724 185 617. Na této adrese budou k dispozici informace a přihlášky. Budou též na webových stránkách Společnosti, <http://www.cbks.cz> . Přihlášeným účastníkům bude zaslán podrobný program.

Projekt **IV/16** – Vydání publikace „Aktuální otázky bioklimatologie zvířat 2017“. V této publikaci budou uveřejněny příspěvky účastníků stejnojmenného semináře, který se bude konat v Brně v listopadu 2017, místo bude ještě upřesněno. Zpracovatelem a realizátorem projektu je Doc. MVDr. Pavel Novák, CSc. Informace a přihlášky na seminář: Doc. MVDr. Pavel Novák, CSc., e-mail: novak.pavel@email.cz, tel. 603 783 765, nebo RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., e-mail: roznovsky@chmi.cz , telefon 541 421 020, 724 185 617, a informace bude též na stránkách <http://www.cbks.cz> ..

Podle novelizovaných směrnic pro dotace se pořádání konference nebo semináře a vydání sborníku považuje pro účely poskytování dotací za dvě samostatné akce. ČBkS z. s., se samozřejmě bude podílet také na publikování přednesených referátů na konferencích v rámci projektů II a III a na pořádání semináře, z něhož budou příspěvky publikovány v rámci projektu IV.

V roce 2017 se bude konat pravidelná česko-slovenská bioklimatologická konference s mezinárodní účastí opět na Slovensku. Místem konání byly zvoleny Smolenice (zámek SAV) pod Malými Karpatami nedaleko Trnavy. Termín bude 19. – 21. září 2017, téma konference „Snow and ecological phenomena“. Konference bude mezinárodní, jednacím jazykem bude angličtina. Bližší informace budou uvedeny na webových stránkách Společnosti, <http://www.cbks.cz>, též na stránkách Slovenské bioklimatologické společnosti <http://www.sbks.sk> nebo přímo u pořadatelů: Prof. Ing. Bernard Šiška, PhD, Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra, e-mail: bernard.siska@uniag.sk, RNDr. Viera Horecká, CSc., SHMÚ, e-mail: viera.horecka@shmu.sk. Přihlášeným účastníkům bude zaslán podrobný program.

Změny podle nového občanského zákoníku

Nový občanský zákoník si vyžádal některé změny v činnosti a organizaci všech občanských sdružení, což se týká i naší Společnosti. Především všechny organizace, sdružení, společnosti atd. jsou teď jednotně označeny jako spolky, a platí pro ně jednotná pravidla. V názvu je pak třeba užívat označení „Česká bioklimatologická společnost, zapsaný spolek“,

zkráceně ČBkS, z. s. Valné shromáždění členů se nyní nazývá členská schůze a musí se konat každý rok. Proto bylo třeba upravit stanovy, aby byly v souladu s Novým občanským zákoníkem (změny jsou ovšem minimální) a k tomu účelu bylo třeba svolat mimořádnou členskou schůzi, která musela změnu stanov schválit. Tato proběhla 23. listopadu 2016 v Brně. Současně s touto změnou bylo do stanov přidáno ustanovení, že člen spolku má nárok na snížené vložné na akcích, které spolek pořádá (toto už byla běžná praxe, ale ve stanovách to nebylo). Dále byla upřesněna a rozšířena možnost hlasování na dálku přes internet, protože se jistě každý nemůže zúčastnit osobně všech schůzí. Povinnost konat členské schůze každý rok se ovšem nevztahuje na schůze volební, ty budou i nadále jednou za čtyři roky, stejně jako je mandát zvoleného výboru. Nejbližší volební schůze bude v roce 2018. Současně byla do stanov zapracována nová adresa spolku (adresa musí být výslovně uvedena ve stanovách), to však nesouvisí s novým občanským zákoníkem.

Adresa spolku od 1. 1. 2017 je:

Česká bioklimatologická společnost, z. s., Zemědělská 1, 613 00 Brno
telefon v současné době 724 185 617, 541 421 020.

Usnesení

Mimořádná členská schůze členů ČBkS, z.s., která se konala dne 23. listopadu 2016 v 9.30 hod. v Brně za přítomnosti 17 členů,

- schvaluje změnu stanov spolku v souladu s novým občanským zákoníkem, celkovým počtem 17 hlasů,
- pověřuje předsedu spolku RNDr. Ing. J. Rožnovského, CSc., provedením všech dalších kroků vyžadovaných při registraci spolku.
- bere na vědomí zprávu o činnosti ČBkS, z.s.,
- bere na vědomí akce připravované v roce 2017.

Konference Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí

Ve dnech 17. – 19. května 2016 se v hotelu Holzbecher ve Zličí u České Skalice uskutečnila již 37. interdisciplinární konference „Člověk ve svém pozemském a kosmickém prostředí“. Změna místa konání byla nezbytná z důvodu uzavření hotelu Beránek v Úpici a tím pádem nulové možnosti ubytování účastníků v Úpici.

Konferenci pořádala Hvězdárna v Úpici ve spolupráci s Komisí pro otázky životního prostředí AV ČR, Českou astronomickou společností, Českou bioklimatologickou společností, Českou lékařskou společností J. E. Purkyně - Spolkem lékařů v Trutnově, Jednotou českých matematiků a fyziků a Sdružením pro podporu astronomických pozorování. Hlavním garantem akce byla Hvězdárna v Úpici.

Konference se zúčastnilo cca 30 odborníků z různých zainteresovaných oborů i zájemců o probíranou tematiku. Zaznělo na ní 18 referátů z oblasti astronomie, přístrojové techniky, geofyziky, meteorologie, ekologie, medicíny a filozofie.

S novinkami z přístrojové techniky seznámili přítomné již tradičně pracovníci Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, v. v. i. - Toptec Turnov. S informacemi z Evropské kosmické agentury týkajícími se kosmického počasí, kosmického smetí a blízkozemních objektů, ale i soutěže v kosmických vědách Odysseus II pro studenty a učitele přišel J. Urbář z Ústavu fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i. Praha.

V meteorologické části mimo jiného L. Hájková provedla vyhodnocení vybraných teplotních charakteristik ve vegetačním období na území ČR za období 1961 – 2010 na základě dat pořízených na 274 stanicích. M. Novák provedl vyhodnocení roku 2015, který z hlediska meteorologie i biometeorologie svým průběhem teplot, nízkou vlhkostí a prouděním

vzduchu apod. byl zcela výjimečný. Zajímavým byl i příspěvek H. Středové „Mikroklimatická specifika Mohelnské hadcové stepi“.

Astronomická část se věnovala registraci slunečních erupcí v rádiovém oboru, rekonstrukci sluneční aktivity 11 000 let zpět a možné dlouhodobé periodicitě a některým zajímavým výsledkům z pozorovací kampaně v září 2015 v rámci projektu F-CHROMA.

V medicínské části se účastníci dověděli o nových možnostech prevence a léčby bolesti zad, což je v současné době velmi aktuální téma.

Ve volném odpoledni pak měli účastníci možnost navštívit blízké Babiččino údolí.

Odbornou úroveň konference lze i přes nižší počet účastníků hodnotit jako velmi vysokou, po každém referátu následovala vysoce kvalifikovaná diskuse.

Z konference bude vydán sborník.

Eva Marková

Dílčí poznatky o mikroklimatu města Hradec Králové

Hradec Králové je městem s normálovou roční teplotou vzduchu v období 1961–1990 8,7 °C, průměrným ročním úhrnem srážek 600,2 mm. V bezprostředním okolí města dominuje orná půda a příměstské lesy. Pro analýzu míry ovlivnění teplotních a vlhkostních podmínek charakterem povrchu a jejich horizontální variabilitu byla v Hradci Králové v roce 2011 založena síť bodů účelového monitoringu. Senzory monitorují teplotu a vlhkost vzduchu v desetiminutovém intervalu, který odpovídá standardním

měření v síti klimatologických stanic Českého hydrometeorologického ústavu. Tyto plní funkci referenčních stanic, aby tak byly vymezeny rozdíly v chodu teplot a vlhkostí vzduchu vlivem mikroklimatu na měřících bodech.

Měřící body a použitá technika

Režim teploty a vlhkosti vzduchu a jejich diference v Hradci Králové a přilehlém okolí byly studovány na základě měření na účelových a standardních meteorologických stanicích. Meteorologické stanice Hradec Králové Svobodné Dvory a Nový Hradec Králové jsou osazeny standardní přístrojovou technikou, používanou na automatických stanicích ČHMÚ, umístěnou v žaluziové meteorologické budce ve dvou metrech nad travním porostem.

Měření na účelově zřízených měřících bodech probíhala ve výšce dva metry nad zemským povrchem čidly HOBO U23 Pro v2 Temperature/Relative Humidity Data Logger U23-001, umístěnými v radiačním štítu. Teplota vzduchu byla na všech stanicích měřena v desetiminutových intervalech.

Základní představu o rozdílech mezi jednotlivými lokalitami lze získat již z porovnání denních chodů teploty vzduchu a relativní vlhkosti vzduchu. Jako příklad jsou uvedeny výsledky hodnocení z měření v měsících červen až srpen v letech 2012 až 2015. Chod průměrné teploty vzduchu pro jednotlivé měsíce dokládá jejich určitou podobnost. Ovšem podrobnější analýza nám dokládá rozdíly dané právě mikroklimatickými podmínkami.

Můžeme konstatovat, že v období východu Slunce jsou nejnižší teploty v lese a nejvyšší v Hudební síni. V lese je to způsobeno mj. tím, že povrch půdy je zastíněn a v průběhu dne se neprohřívá jako jiné povrchy, proto ani v nočních hodinách nemůže uvolňovat teplo a ohřívat přilehlý vzduch. K nižším teplotám samozřejmě přispívá i nižší proudění vzduchu. U Hudební

síně jsou naopak vyšší teploty způsobeny tepelnou kapacitou okolních budov, které předávají teplo přilehlému stagnujícímu vzduchu mj. i dlouhovlnným vyzařováním. Rozdíl v průměrných teplotách představuje u těchto dvou lokalit v tomto období kolem 3 °C. Naproti tomu je park v období východu Slunce teplejší než les, dokonce teplejší než volná prostranství technických služeb stanic ČHMÚ. Je to dáno jeho polohou uvnitř města a pronikajícím teplejším vzduchem z okolních prostor.

V dopoledních a poledních hodinách, především pak v červenci a srpnu, se v lokalitě park začíná uplatňovat ve zvýšené míře vliv stromů a blízkost vodních ploch, teplotní poměry v tomto období se přibližují mimoměstským lokalitám, popřípadě lesu, čímž se vytváří vhodné podmínky pro pobyt obyvatel města přímo v jeho centru. K extrémním lokalitám patří izolovaný prostor Hudební síně a lokalita Technické služby, jež může sloužit za analogii rozsáhlých nezastíněných zpevněných ploch typických např. pro nákupní centra v blízkosti měst. Tyto extrémní lokality jsou v poledních hodinách teplejší oproti zbývajícím v průměru o 2–3 °C. Vyšší teploty vzduchu v parku oproti lesu a lokalitám na volném prostranství ve večerních hodinách mohou zejména v chladnějších měsících, popřípadě dnech, představovat určitou výhodu pro rekreační pobyt obyvatelstva.

Z analýzy denních chodů relativní vlhkosti vzduchu v letních měsících za období 2012 až 2015 vyplývá, že jsou určité odlišnosti ve vlhkostních poměrech na jednotlivých lokalitách. Nejvyšší vlhkosti v průběhu téměř celého dne panují v místech s dostatkem zeleně, tj. les a park. Zejména pak v průběhu denních hodin se tyto lokality k sobě přibližují a výrazně odlišují od zbývajících lokalit.

V nočních a ranních hodinách se relativní vlhkost v jednotlivých lokalitách diferencuje v závislosti na tom, jakou mají výměnu vzduchu s okolím a je-li k dispozici zdroj vypařující se vody. Proto jsou nejnižší

vlhkosti pozorovány v areálu Hudební síně, kde je díky povrchu nižší obsah vodní páry. Překvapivé je, že relativní vlhkost je v areálu Technických služeb vyšší než v parku.

Rozdíly mezi jednotlivými lokalitami, prezentované výše pomocí denních chodů teploty a vlhkosti vzduchu, je možno dále precizovat pomocí indexu HUMIDEX, který v sobě obsahuje kombinaci obou meteorologických prvků a jejich vliv na člověka. Dle očekávání byly nejvyšší hodnoty HUMIDEX dosaženy na lokalitách s nejvyšším podílem umělých povrchů, a v Technických službách a Hudební síni. Pozitivní je, že kritických hodnot HUMIDEX je dosahováno pouze v extrémních případech (v méně než 25 % případů).

Ukazuje se, že červenec je měsícem s nejvyšším výskytem indexu HUMIDEX v kategorii DSC, po něm následuje srpen. Nádvoří Hudební síně patří z tohoto hlediska k nejextrémnějším místům, po něm následuje vybetonované a vyasfaltované prostranství Technických služeb. Za pozornost stojí skutečnost, že v červenci jsou poměrně vysoké četnosti této kategorie i u lokalit park, vnitroblok a les, zatímco v již v srpnu a zbývajících měsících jsou četnosti u těchto lokalit většinou vyrovnány a přibližují se lokalitám volného prostranství, reprezentovaných stanicemi ČHMÚ.

Kategorie značného diskomfortu (EXDSC) se vyskytují významně méně, přičemž zvýšené četnosti v červnu a červenci jsou na nádvoří Hudební síně, v srpnu pak ve vnitrobloku. Ve zbývajících měsících se na žádné lokalitě nevyskytují.

Rozdíly mezi jednotlivými lokalitami jsou i v denním chodu. Na umělých površích v Technických službách se kategorie diskomfortu začínají ve zvýšené míře objevovat již v časných dopoledních hodinách s maximem těsně po poledni, přičemž toto maximum je poměrně ploché a trvá až do

odpoledních hodin. Ve vnitrobloku a Hudební síni nastupuje období diskomfortu přibližně o hodinu později, jelikož v časných ranních hodinách jsou tyto uzavřené prostory zastíněny budovami. Na poměrně malém nádvoří je období diskomfortu v červenci prodlouženo až do pozdních večerních hodin, kdy se uvolňuje teplo akumulované ve stěnách okolních objektů a rovněž z důvodu omezené ventilace vzduchu v těchto prostorách. Zajímavý je denní chod kategorie diskomfortu v lese, který je nejprve do poledních hodin totožný s vývojem na stanicích ČHMÚ, avšak v odpoledních hodinách, kdy již měřící stanoviště není zastíněno stromy, četnost diskomfortu výrazně vzrůstá. Tím se vysvětluje i celkově vyšší počet hodin diskomfortu v tomto měsíci. Obdobné chody je možno pozorovat i v sousedních měsících, tj. červnu a srpnu.

Denní chod kategorie značný diskomfort se v červenci vyznačuje maximem v odpoledních hodinách, přičemž nejvyšších hodnot je dosahováno u Hudební síně. Na ostatních lokalitách je výskyt této kategorie poměrně zřídka a pohybuje od 1 do 3 % všech zpracovaných hodnot. V srpnu se na některých lokalitách tato kategorie již nevyskytovala, avšak oproti červenci byl zaznamenán zvýšený výskyt u vnitrobloku a během krátkého období v odpoledních hodinách i v lese. Příčina tohoto jevu může být ve změně energetické bilance aktivního povrchu, kdy v některých letech lze např. očekávat v srpnu na okraji lesního porostu vyšší a sušší trávu, omezující tok tepla do půdy a proto se vzduch ohřívá rychleji apod.

Výsledky měření ukazují, že za hodnocené období z hlediska teplotního komfortu obyvatelstva byl nejhorší srpen v roce 2015, v němž četnost kategorií diskomfort a značný diskomfort byla nejvyšší, absolutně nejvyšší četnost se vyskytovala v lokalitě Hudební síň. Za pozornost ještě stojí poměrně velký výskyt těchto kategorií v srpnu 2015 a částečně i v červenci téhož roku v lokalitě les. Bylo to způsobeno paradoxně stagnací extrémně

teplého vzduchu v nočních hodinách v lesním prostředí a jeho obohacování vodními parami z okolních rostlin a půdy, takže vlhkost vzduchu byla vyšší než na volném prostranství okolních lokalit bez vegetace anebo s mírným prouděním vzduchu, což mělo za následek zvýšený pocit dusna i v noci. Naproti tomu letní období roku 2012 lze charakterizovat jako poměrně příjemné bez nějakých výraznějších extrémů. Značně nerovnoměrný vývoj lze však zaznamenat v roce 2014, v němž oproti zbývajícím letům byly měsíce červen a srpen poměrně chladné s nízkým výskytem hodin s diskomfortem, avšak v červenci naopak s jejich vyšší četností.

Závěry

Lze konstatovat, že nahrazování zelených ploch stavebními materiály ovlivňuje teplotní poměry ve městě a při výskytu vysokých teplot významně zvyšuje diskomfort pro občany. Městské prostředí je utvářeno rozdílnými aktivními povrchy, které mají rozdílné fyzikální vlastnosti a jsou přitom různě orientovány, tím i odlišně osluněny a je zde diferencována ventilace. Z našich výsledků vyplývají tyto závěry:

- a — rozdíly v četnosti kategorií diskomfortu se mezi jednotlivými lokalitami projevují především při vyšších teplotách vzduchu, při nižších teplotách nejsou rozdíly významné
- b — zvýšenou četnost kategorií diskomfortu vyvolávají rozsáhlejší umělé povrchy a uzavřená prostranství, za některých situací lze však pozorovat zvýšený výskyt hodin s diskomfortem i v místech s ryze přírodními povrchy, avšak s jejich vhodným geometrickým uspořádáním, omezujícím výměnu vzduchu, jako např. na okrajích lesa.
- b — kategorie diskomfortu se nad rozsáhlými umělými povrchy začínají vyskytovat za příhodných podmínek již v časných ranních hodinách,

v místech s možností akumulace tepla v hmotách okolních budov přetrvávají i do večerních hodin.

d – nejčastější výskyt diskomfortu bývá v odpoledních hodinách, stejně tak jako značného diskomfortu.

e – lze předpokládat, že v červenci se vyskytnou nejčastější případy hodin s diskomfortem, v některých letech to však může být i v srpnu.

Výtah z publikace: ROŽNOVSKÝ, J., T. LITSCHMANN, H. STŘEDOVÁ, T. STŘEDA, P. SALAŠ a M. HORKÁ. Hodnocení mikroklimatu města Hradec Králové. In: *Úloha zeleně v mikroklimatu města – aplikace a praktické zkušenosti v Hradci Králové*, 20. 10. 2016. Hradec Králové: Odbor životního prostředí Magistrátu města Hradec Králové, 2016, s. 27-35.

Doc. Ing. Vlastimil Pasák, DrSc., odešel na věčnost

V opravdu požehnaném věku nedožitých 92 let zemřel 2. 11. 2016 jeden z posledních pamětníků založení ČSBkS v roce 1965, doc. Ing. Vlastimil Pasák, DrSc., také jeden z prvních zabývajících se u nás užitou mikroklimatologií. V. Pasák se narodil 23. 12. 1924 v jihočeské vsi Skrýchov a po maturitě na gymnáziu v Táboře vystudoval lesnictví na Lesnické fakultě Vysoké školy zemědělské v Praze – jako lesní inženýr byl promován v roce 1948. Neměl v éře intenzivního kádrování závad a tak se stal členem výzkumného týmu, řízeného energickým doc. Ing. B. Mařanem (Výzkumný ústav zemědělsko-lesnických meliorací). Byla to doba velkých úkolů po tragicky suchém a horkém roku 1947, úkolů v řešení důsledků v tvrdě postiženém zemědělství. Jedním ze závažných problémů bylo dlouhodobé zlepšení prostředí zemědělské krajiny a zemědělských porostů založením

věcně podložené sítě větrolamů – ochranných lesních pásů ke kladnému a setrvalému ovlivnění přízemní vrstvy ovzduší, tedy mikroklimatu. Kolega Pasák šel na věc „od lesa“ a ke znalostem lesnické meteorologie ze studií a k literatuře si přidal ještě stáž na Karlově univerzitě u prof. A. Gregora, klasického našeho klimatologa. Bylo třeba prozkoumat prodouvání a obtékání pásů dřevin a studovat změny pole teplot, vzdušné vlhkosti a výparu v ekosystémech zemědělských porostů. V roce 1959 obhájil kandidátskou disertační práci. Bioklima v měřítku mikroklimatu bylo prvním vědeckým tématem publikací V. Pasáka.

Jak to bývá v lidské společnosti časté, s dobou přicházejí nové ideové impulzy a to, co bylo vykonáno a zajištěno pro jistotu větších výkyvů z hlediska životního prostředí, přichází více či méně vniveč. Bylo tomu tak během dalších let s myšlenkou ochranných lesních pásů i s nimi samými. Vědec Pasák, člen týmů i řídicí pracovník Výzkumného ústavu meliorací v toku časů i názvů institutu se zabývá účinně dalšími jevy a z oblasti bioklimatické přechází na úsek erodologický. Zde také vykonal značné, potřebné a prospěšné dílo s uvážením, jak se měnilo zemědělství technologicky a ovlivňovalo stav půdy i krajiny. V tomto tématu kolega Pasák publikoval, přednášel na konferencích doma i v zahraničí a postupoval – k docentuře v roce 1966 a výuce studentů a k titulu doktora věd v roce 1981.

Vraťme se však k jeho aktivitám bioklimatologickým. V. Pasák se podílel na rozběhu ČSBkS (členem od 8. 9. 1965) jako jeden z okruhu prof. Ing. dr. V. Nováka, DrSc., zakladatele a prvního předsedy. V. Pasák v komplikované době společenského dění v naší zemi se skutečně zasloužil jako důvěrník KSČ v ČBBkS o to, že se ve Společnosti pracovalo na bioklimatologickém díle věcně a v klidu či dokonce v pohodě, což nebylo běžné. Proto jako současník a tedy i pamětník různých dob se tak v úctě skláním před jeho památkou. Byl přínosně aktivní v životě Společnosti a např.

jedním z členů čs. delegace na mezinárodním kongresu International Bioclimatological Society ve Vídni roku 1957. Nepochybuji o Pasákově podílu na dobrém zastoupení naší bioklimatologie včetně lékařské, zemědělské a lesnické. Až na výjimku prof. MUDr. K. Symona to byl první výjezd členů delegace za plot do západní Evropy.

Svědčím rád o rozsahu vzdělání a přehledu doc. Pasáka v užití meteorologii lesnické, když jsme spolu dávali dohromady pro Praktickou rukověť lesnickou, kapitolu „Lesnická meteorologie a klimatologie“ – příručku, kterou si pro oddíl Základy lesní tvorby vyžádalo a pak vydalo Státní zemědělské nakladatelství v roce 1962. Mluvíme-li moderněji o bioklimatologii, byl Ing. V. Pasák také významným činitelem jejího tehdy postavení též v zemědělství i v lesnictví.

Předpokládám, až se zase někdy oživí zájem o tento vědní obor – v určitém nepravidelném cyklu historie od věcnosti k ideologii a nazpět se tak děje, větrolamy se např. vysazují a poté zase klučí a zorávají – bude doc. Ing. Vlastimil Pasák, DrSc., a jeho dílo důležitou kapitolou vývoje naší bioklimatologie. Ti, kteří ho ještě osobně pamatují, jej mají v mysli jako člověka znalého, věcného, vyrovnaného a laskavého. Čest jeho práci a památce!

Vladimír Krečmer

Jubilanti v roce 2016

Přejeme všem našim jubilantům hodně zdraví a spokojenosti

= 65 let =	
Cudlín Pavel Doc.Ing.CSc.	8. 8. 1951
= 75 let =	
Novák Jaroslav	14. 8. 1941
Střešík Jaroslav RNDr. CSc.	14. 10. 1941
= 84 let =	
Sitar Jan Doc. MUDr. CSc.	14. 9. 1932
= 85 let =	
Haš Stanislav Ing.	5. 4. 1931
Daniel Milan RNDr. CSc.	14. 6. 1931
= 88 let =	
Krečmer Vladimír Ing. CSc.	22. 1. 1928
Skuhravý Václav RNDr. CSc.	1. 4. 1928
= 89 let =	
Valníček Boris RNDr. DrSc.	11. 4. 1927

